

De Openbaring

Het doorgeven ervan
De H. Schrift

© RIK Productions 2009

1way2God.net
Use freely, showing this text

DE OPENBARING

Inleiding.

- God als oneindige, almachtige en eeuwige pure Geest is van zich uit verborgen voor ons eindige schepsels.
 - ▶ Omdat Hij boven tijd en ruimte staat is Hij niet direct toegankelijk voor ons mensen, die voor onze kennis in dit leven gebonden zijn aan deze wereld en aan de kenvermogens van ons lichaam.

DE OPENBARING

Omschrijving

- Openbaring staat voor “de concrete zelfmededeling van God in de geschiedenis en m.n. in de persoon van Jezus Christus”.
 - Deze goddelijke zelfmededeling omvat uiteraard ook veel geopenbaarde waarheden.
 - Geopenbaarde waarheden zijn “die bovennatuurlijke waarheden die God zelf aan de mensen meegedeeld heeft”.
 - Natuurlijke en bovennatuurlijke openbaring.

DE OPENBARING

Doel

- Het doel van de Openbaring is dat “de mensen door Christus, het vleesgeworden Woord, in de Heilige Geest toegang hebben tot de Vader en deelgenoten worden gemaakt van de goddelijke natuur.” (DV 2)
 - ▶ Alhoewel de mens geen enkele aanspraak op Gods Openbaring kan maken werd en wordt de Openbaring in alle tijden verwacht door mensen die trouw zijn aan hun geweten en die het Christendom nog niet kennen.

DE OPENBARING

Het historische feit

- De Openbaring is een historisch gebeuren. Een nader beschouwen van de Openbaring leert ons:
 - ▶ (1) De Openbaring is niet in één keer gegeven, immers dan zouden wij bv. het hele O.T. niet nodig hebben
 - ▶ (2) God die zichzelf mededeelt in de Openbaring, gebruikt bij de Openbaring tal van menselijke en natuurlijke middelen.

DE OPENBARING

Jezus Christus: Middelaar en volheid van de Openbaring.

- Jezus “vervult de openbaring, brengt haar tot voltooiing” d.w.z. dat er na Hem niets meer geopenbaard kan worden omdat er na Hem en boven Hem niets meer te zeggen is. In Hem heeft God definitief Zijn laatste woord gesproken. Na Hem is geen nieuwe Openbaring te verwachten.

DE OPENBARING

De noodzaak van de Openbaring.

- Vaticanum I leert dat de Openbaring absoluut noodzakelijk is voor het bereiken van het uiteindelijke bovennatuurlijke doel van de mens.
 - ▶ In de huidige toestand van de mens is een bovennatuurlijke Openbaring moreel noodzakelijk voor een goede kennis van de natuurlijke religie.
 - ▶ Het geloof bevrijdt het natuurlijke verstand van heel wat dwalingen en leert het verschillende dingen. Het is een richtsnoer voor de natuurwetenschappen.

DE OPENBARING

De omvang van de Openbaring.

- De strikte inhoud van de bovennatuurlijke geopenbaarde waarheden zijn die dingen, die de natuurlijke vermogens van ons verstand overstijgen (= mysteries in strikte zin).
 - ▶ Zoals de H. Drievuldigheid en de incarnatie van de tweede persoon van de H. Drievuldigheid.
 - ▶ Andere waarheden, zoals het bestaan van God -dat ook door het natuurlijke verstand te kennen valt- vallen per accidens ook onder de Openbaring (= mysteries in ruime zin).

DE OPENBARING

Mysterieën zijn te verwachten.

- Gezien het feit dat God oneindig is terwijl de mens eindig is, zijn mysterieën in de Openbaring te verwachten.
 - ▶ Een mens die zijn eigen geest niet eens kan doorgronden mag verwachten dat hij zeker zijn Schepper niet kan doorgronden.
 - Alleen al de reflectie over Gods eeuwigheid (Hij heeft altijd bestaan) plaatst je al voor iets ondoorgrondelijk.

DE OPENBARING

De pretentie van de waarheid van het katholieke geloof.

- Het is duidelijk dat het Christendom pretendeert om dé Openbaring van God te zijn.
- Hier beperken wij ons om de geloofwaardigheid van de Openbaring aan te tonen.

DE OPENBARING

De geloofwaardigheid

- Echt geloven is een menselijke daad (actus humanus). Het bovennatuurlijk geloofde als zodanig kan men niet bewijzen, anders zou het geen geloof zijn. Geloven is een daad die de hele mens, verstand en wil betreft.
 - ▶ Wil deze geloofsdaad een echte actus humanus kunnen zijn dan moet de daad redelijk en vrij zijn, d.w.z. niet in tegenspraak met de rede en de vrijheid van de wil respecteren. M.a.w. men moet aan kunnen tonen dat wij redelijk handelen wanneer wij geloven of tot de geloofsdaad komen.

DE OPENBARING

- God heeft Zijn Openbaring onderstreept met wonderen (CKK 156):
 - ▶ “Zo zijn (1) de wonderen van Christus en (2) (van) de heiligen, (3) de profetieën, (4) de verbreiding en (5) de heiligheid van de kerk, (6) haar vruchtbaarheid en (7) haar stabiliteit `zekere tekenen van de openbaring, aangepast aan het begrip van ieder’, en `motieven van geloofwaardigheid’ die tonen dat de instemming van het geloof `geenszins een blinde gemoedsopwelling is”.
 - ▶ Al deze tekenen zijn uiteindelijk op Jezus Christus en Zijn Kerk als geheel terug te voeren.

DE OPENBARING

Innerlijke tekenen.

- Om tot geloof te komen zal je het uiteindelijk moeten willen. Je wil kan (uiteindelijk) “ja” zeggen op de argumenten van geloofwaardigheid omdat de inhoud van de Openbaring in het verlengde ligt van de natuurlijke verlangens van de mens naar eeuwig leven, van zijn innerlijke gerichtheid op het goede (geweten) en op zijn einddoel.
- M.n. kan en moet steeds verwijzen naar de heilsbetekenis van het Christendom.

OPENBARING

Een overzicht van de geschiedenis ervan

- ▶ In het Oude Testament openbaarde God (Jahwe) zichzelf op de eerste plaats als een levende God.
- ▶ Hij sluit een verbond met Noach, met Abraham, en dan vormt Hij geleideijk aan Zijn volk Israël.
- ▶ Hij openbaart ook Zijn bedoelingen en verlangens. Hij sluit een verbond met het volk Israël op de berg Sinai in de persoon van Mozes.
- ▶ Verder sprak Hij tot het Joodse volk door middel van profeten. Zij deden wel een aantal voorspellingen over de plannen die God met Zijn volk had (o.a. over de Messias)

OPENBARING

Een overzicht van de geschiedenis ervan (N.T.)

- Het centrale gebeuren in de Openbaring is komst van Jezus Christus -de Zoon van God-in deze wereld. Wat deze Jezus in woord en daad geopenbaard heeft werd door de Kerk onder de bijstand van de Heilige Geest verkondigd. De apostelen en hun leerlingen geven deze openbaring verder in Schrift en traditie, in hun voorbeeld en alles wat zij instelden, zoals de sacramenten.
- De fundamentele neerslag van de Openbaring eindigt met de apostolische tijd.

DE OVERLEVERING.

Inleiding

- Aan de hand van DV 7-10 wil ik hier een korte schets geven van de leer van de Kerk over de Overlevering.
- Het concilie (DV 8) wijst eerst op het algemene belang van de apostolische prediking tot aan de eindtijd.

DE OVERLEVERING.

Apostelen en hun opvolgers, verkondigers van het evangelie (1)

- Het is duidelijk dat een eenmalige Openbaring van God, bestemd voor alle mensen, weinig zin heeft als ze niet toegankelijk is voor latere geslachten.
 - ▶ Dit doorgeven van de Openbaring en het toegankelijk maken ervan voor iedereen gebeurt in en door de hele Kerk. DV 7
 - ▶ Deze opdracht gaf de Heer aan de apostelen.

DE OVERLEVERING.

Apostelen en opvolgers, verkondigers van het evangelie (2)

■ Het Evangelie, moet verdergegeven worden.

- De bron van deze overlevering is een levend en echt contact van de apostelen met de Heer, de Heer die ook de vervulling van het O.T. is. Het verdergeven wordt historisch-sacramenteel verstaan. De nadruk komt te liggen op Jezus Christus en Zijn heilswerk.
- DV vermeldt het verdergeven niet enkel in de “mondelijke prediking” maar ook in “hun voorbeeld en hetgeen zij instelden”.
- Dit alles hebben zij “ontvangen uit de mond van Christus, uit zijn omgaan met hen en zijn daden, ofwel geleerd door de inspraak van de H. Geest”. Behalve naar de historisch Jezus wordt dus ook naar de H. Geest (pneumatisch element) gewezen.

DE OVERLEVERING.

Apostelen en opvolgers, verkondigers van het evangelie (3)

- DV spreekt over het waarheidsgetrouw verdergeven van de Openbaring door de bisschoppen (ἐπισκοπτοι).
- DV geeft vervolgens aan dat het kennen van de Kerk vanuit de overgeleverde Openbaring pas volkomen zal zijn bij het eschaton.
 - Uiteindelijk blijft er meer van de oneindige God verborgen dan dat er van Hem geopenbaard is. Gods Woord is en blijft uiteindelijk altijd groter dan Schrift en Traditie.

Een omschrijving

- “Wat door de apostelen is overgeleverd, omvat alles wat strekt tot de heilige levenswandel van het volk van God en zijn groei in geloof.”
 - Het concilie wijst hier op de volheid van de overlevering via de apostelen.
 - Het verdergeven van de Overlevering gebeurt in de Kerk “in leer, leven en eredienst”, of ook in “de praktijk en het leven van de gelovende en biddende Kerk”.
 - DV 8 vervolgt in de tweede alinea: “De overlevering vordert... het inzicht zowel in de overgeleverde werkelijkheden als in de overgeleverde woorden groeit.” Hier wordt het dynamische aspect van de overlevering aangegeven.

Een omschrijving

- De drie factoren van groei -in de H. Geest-die het concilie aangeeft zijn:
 - ▶ “de beschouwing en de studie van de gelovigen
 - ▶ het innerlijk begrip van de geestelijke dingen die de gelovigen ervaren
 - ▶ de verkondiging van de bisschoppen.”
- Dit alles houdt een groei in naar de volheid van de goddelijke waarheid:
 - “Want de Kerk streeft in de loop der eeuwen onafgebroken naar de volheid van de goddelijke waarheid, totdat in haar de woorden van God in vervulling gaan.”
 - Deze groei is duidelijk verankerd in de hele Kerk, niet alleen in de hiërarchie.

DE OVERLEVERING.

Een omschrijving (2)

- Merk op: niet de Openbaring groeit,
 - want die is afgesloten met de Openbaring in de persoon van Jezus Christus en krijgt zijn beslag in de apostolische overlevering.
- Het begrip en het verstaan van deze Openbaring groeit.
 - De groei van de traditie is een groei in het verstaan van de in oorsprong gegeven Openbaring.

DE OVERLEVERING.

Een omschrijving (3)

- DV 8 wijst erop dat de kerkvaders bevoorrechte getuigen zijn van deze ontwikkeling en van het ontstaan van de canon van de H. Schrift.
 - ▶ Weer wordt gewezen op de aanwezigheid van deze overlevering in “het werken, leven van de gelovende en biddende Kerk”.

DE OVERLEVERING.

Een omschrijving (4)

- Dan wordt de overlevering vergeleken met een gesprek van Gods Zoon met Zijn bruid de Kerk.
 - ▶ De overlevering als gesprek is dus niet iets individueels of fideïstisch, maar is een ecclesiaal gebeuren.
- De overlevering (Openbaring) is een voortgaand “zichzelf overleveren” van het Woord Gods in de H. Geest door de dienst van de Kerk tot heil (redding) van allen.

DE OVERLEVERING.

De verhouding tussen H. Overlevering en H. Schrift.

- De vraag naar de onderlinge verhouding tussen Schrift en Traditie laat Vat. II open.
 - ▶ Vaticanum II wijst m.n. op de gezamenlijke oorsprong of bron van Schrift en traditie, op dezelfde inhoud, op hun zelfde doel en op dezelfde eerbied en waardering van de Kerk voor beide.
- De Schrift is het spreken van God dat schriftelijk is vastgelegd, aan het eind van of als onderdeel van een levende traditie o.l.v. de H. Geest.
- Vat. II is heel voorzichtig en geeft geen eenvoudige oplossing voor de samenhang tussen Schrift en Traditie.

DE OVERLEVERING.

De verhouding van Schrift en Traditie tot de hele Kerk en het leraarsambt.

- Het “heilige (onder)pand” of “heilige schat” is een theologische term die Vat. I bruikt in de definitie van de pauselijke onfeilbaarheid om het geheel van de Openbaring aan te duiden. (Komt uit 1 Tim. 6,20; 2 Tim. 1,12.14).
- (DV 10) Het bewaren van het geloof een taak is van de hele Kerk: van bisschoppen, leergezag en gelovigen.

DE OVERLEVERING.

De verhouding van Schrift en Traditie tot de hele Kerk en het leraarsambt (2).

- DV 10: het leerambt heeft een ondergeschikte/dienende functie heeft t.o.v. het Woord Gods.
 - ▶ “Want het leert enkel wat overgeleverd is, door dit, krachtens goddelijke opdracht en onder bijstand van de Heilige Geest, vroom te aanhoren, heilig te bewaren en trouw uiteen te zetten en uit deze ene geloofsschat alles te putten wat het voorhoudt als door God geopenbaard te geloven.”
- DV 10 wijst op de innige samenhang (of levende eenheid) tussen Schrift, Traditie en Magisterium, dat het een zonder het ander niet bestaat (geen stand houdt)”. - 29 -

DE OVERLEVERING.

Systematisch.

- De Traditie is niet de som van de dogmatische uitspraken of als het geheel van de geloofsleer, maar een levend gebeuren waaraan alle ledematen van de Kerk -ieder op hun eigen manier-deelnemen.
- De Kerk is de vorm, drager en vrucht van deze overlevering. Christus heeft de Kerk zijn bijstand tot aan het einde der tijden beloofd en de bijstand van de H. Geest, waardoor zij tot het einde zal blijven bestaan. - 30 -

DE OVERLEVERING.

De taak van de Kerk: overleveren en onderscheiden.

- Omdat de Kerk gefundeerd is op en leeft vanuit het Woord Gods heeft zij twee taken:
 - ▶ het verdergeven van het Woord Gods in een levende, d.w.z. geleefde en beleefde overlevering.
 - Immers de Openbaring is pas werkzaam als zij iets bewerkt in ons als persoon en als de gelovige gemeenschap een band met de Heer tot stand brengt.
 - ▶ het vinden van de waarheid.
 - De Kerk zal in alle tijden een onderscheid moeten maken tussen de ware inhoud van de Overlevering en andere theorieën en leefwijzen die er niet mee verenigbaar zijn.
 - Ze moet zich ook verzetten tegen pogingen van mensen om haar taak of opdracht te vervormen. Ze zal zich moeten verzetten tegen kortzichtigheid en zondigheid van haar eigen leden.

DE OVERLEVERING.

Constitutieve en interpretatieve overlevering

- De constitutieve overlevering is de overlevering van de apostolische tijd.
 - De constitutieve inhoud van deze overlevering is Gods Openbaring, m.n. in Jezus Christus die God naar ons zond en die zich aan de Vader gaf om ons te verlossen (Ef. 5,2).
 - De constitutieve vorm van de traditie is het getuigenis van de apostelen in “leer, leven en eredienst” (DV 8), want in hun geloof gaf de Kerk haar eerste antwoord op de Openbaring onder de werking van de H. Geest. (traditie constitutiva). Deze eerste traditie is de norm voor de interpretatieve overlevering (traditio interpretativa) van daarna.
 - De hamvraag is uiteraard of een overlevering werkelijk van Christus en de apostelen Kerk stamt, of er direct uit voortvloeit, dan wel of het een secundair toevoegsel is.

DE OVERLEVERING.

Voortzetting van de Openbaring.

- Als God tot de mensen wil spreken dan is een historische verschijning onvermijdelijk.
 - ▶ immers mensen, hun taal, denken, enz. zijn wezenlijk historisch bepaald en kunnen enkel binnen een menselijke context functioneren.
 - ▶ Het spreken van God schiet echter altijd tekort omdat het Woord Gods niet identiek is met zijn historische uitdrukking.

DE OVERLEVERING.

Voortzetting van de Openbaring.

- Als de Openbaring de goddelijke zelfmededeling in Jezus Christus door de H. Geest is, dan is de overlevering ervan de zelfoverlevering van Jezus Christus, het Woord Gods, in de H. Geest door de apostelen en de Kerk tot op heden.
 - De drager en plaats van deze overlevering is de Kerk als communio.
 - De theologische vindplaatsen van de Openbaring (loci theologici) zijn de verschillende overleveringsdragers in de Kerk. De drager van de overlevering is de hele Kerk. Zij is de vindplaats (traditio passiva), zowel als het getuigenis (traditio activa) van de Overlevering.
 - De loci: magisterium en gelovigen, kerkvaders, de huidige theologen, het gelovige, biddend Volk... in dit proces werken alle leden van de Kerk mee.

DE OVERLEVERING.

Criteria om te bepalen wat tot de Overlevering behoort.

- De norma suprema non normata van het geloof en van de theologische kennis is het Woord Gods, dat mens geworden is in Jezus Christus en dat aanwezig blijft in de Kerk in de H. Geest.
 - ▶ Het Woord Gods blijft altijd verheven boven de uitdrukkingsvormen ervan in Schrift, leer, liturgie, leven van de Kerk, de geloofszin van de gelovigen.
 - ▶ De H. Schrift en de kerkelijke dragers van Overlevering zijn de normae normatae.

DE OVERLEVERING.

Criteria om te bepalen wat tot de Overlevering behoort (2)

- De criteria om te controleren of iets tot de wezenlijke (bindende) geloofsoverlevering behoort zijn:
 - ▶ 1. de diachrone consensus (antiquitas);
 - ▶ 2. de synchrone consensus (universitas);
 - ▶ 3. de formele vorm (formalitas).
 - ▶
 - Het is duidelijk dat niet elke vorm van verkondiging, geloofsbeleving of liturgieviering een juiste traditie is. Er zijn een aantal regels om te weten wat tot de traditie behoort. De vraag is of iets in overeenstemming is met de Zaak van Jezus.

DE OVERLEVERING.

Criteria om te bepalen wat tot de Overlevering behoort (3)

- Criteria zijn de uiterlijke en innerlijke kenmerken of een bepaalde overlevering behoort tot de ware traditie.
 - ▶ Of men bewijzen kan dat zij heeft: antiquitas, universalitas en formalitas.
- Deze drie echtheidscriteria zijn nauw verbonden met de vier hermeneutische criteria (criteria van uitleg) uit het volgende hoofdje.

DE OVERLEVERING.

De hermeneutische criteria van uitleg

- ▶ De hermeneutische criteria om de betekenis, het gewicht en betekenis van onderdelen van de Overlevering te bepalen zijn
 - 1. historisch onderzoek: dat de historische omstandigheden, achtergrond en factoren van een formulering van de traditie verheldert
 - 2. de heilsbetekenis: in hoeverre komt het overeen met Gods heilsaanbod en bedoeling om mensen te redden.
 - 3. de “hiërarchie van waarheden”: men moet het normatieve gewicht van een traditie bepalen in de context van de hele traditie en kijken in hoeverre ze met de wezenlijke dingen te maken heeft om meer met de periferie.
 - 4. de “tekenen des tijds”. Dit zijn de belangrijkste sociale, politieke, economische, culturele, filosofische, ideologische kenmerken en ontwikkelingen van een bepaalde tijd.

DE H. SCHRIFT

Enkele termen.

- Inspiratie (θεοπνευστια) is de beweging door God van de gewijde schrijver(s), waardoor God (tegelijk met de menselijke auteur(s)) de auteur van het boek is.
- “Inerrantie” wordt omschreven als “vrij (zijn) van dwaling”. Deze wordt gebruikt om aan te geven dat de H. Schrift vrij is van dwaling.
- Een canoniek boek is een boek dat in de kerkelijke canon te vinden is en dat door de Kerk als geïnspireerd beschouwd wordt.

Begin van het boek Genesis

- 1.1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:
- 1.2 וְהָאָרֶץ הִיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחַשׁ עַל־פְּנֵי תְהוֹם
וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:
- 1.3 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר:
- 1.4 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשׁ:
- 1.5 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשׁ קִרְא לַיְלָה
וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד פ:
- 1.6 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רִקִיעַ בְּתוֹ הַמַּיִם וַיְהִי
מַבְדֵּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם:
- 1.7 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיְבָרֶךְ בֵּין הַמַּיִם
אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרִקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל
לְרִקִיעַ וַיְהִי־כֵן:
- 1.8 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם שֵׁנִי פ:

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ

1,1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν

2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη:

3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὄπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.

4 καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου:

Lijst van boeken van de H. Schrift (met afkortingen)

Genesis	(Gen)	Spreuken	(Spr)	Matteüs
Exodus	(Ex)	Prediker	(Pred; Pr)	Marcus
Leviticus	(Lev; Lv)	Hooglied	(Hgl)	Lukas
Numeri	(Num; Nm)	Wijshheid	(Wijsh; Wijs)	Johannes
Deuteronomium	(Deut; Dt)	Sirach	(Sir)	Handelingen
Jozua	(Joz)	Jesaja	(Jes)	Rome
Rechters	(Rech; Re)	Jeremia	(Jer)	1 Korinte
Ruth	(Ruth)	Klaagliederen	(Klg)	2 Korinte
1 Samuel	(1 Sam; 1 S)	Baruch	(Bar)	Galaten
2 Samuel	(2 Sam; 2 S)	Ezechiël	(Ez; Eze)	Efese
1 Koningen	(1 Kon; 1 K)	Daniël	(Dan)	Filippi
2 Koningen	(2 Kon; 2 K)	Hosea	(Hos)	Kolosse
1 Kronieken	(1 Kron; 1 Kr)	Joël	(Joël)	1 Thessaloni
2 Kronieken	(2 Kron; 2 Kr)	Amos	(Am)	2 Thessaloni
Ezra	(Esr)	Obadja	(Ob)	1 Timoteüs
Nehemia	(Neh)	Jona	(Jon)	2 Timoteüs
Tobit	(Tob)	Micha	(Mich; Mi)	Titus
Judith	(Judith)	Nahum	(Nah)	Philemon
Esther	(Est; Esth)	Habakuk	(Hab)	Hebreeën
1 Makkabeeën	(1 Mac; 1 Mak)	Sefanja	(Sef)	Jakobus
2 Makkabeeën	(2 Mac; 2 Mak)	Haggai	(Hag)	1 Petrus
Job	(Job)	Zacharia	(Zach)	2 Petrus
Psalmen	(Ps)	Maleachi	(Mal)	1 Johannes
				2 Johannes
				3 Johannes
				Judas
				Apocalyps

DE H. SCHRIFT

De inspiratie en de waarheid van de H. Schrift.

- DV 11-13 laten bewust de vraag naar de “materiële sufficiëntie” van de Schrift open.
- Dei Verbum merkt op dat “de volledige boeken” van O.T. en N.T. onder de inspiratie vallen. Dit is een herhaling van de oude leer.
- Ook wordt de waarheid van de H. Schrift -zonder gebruik van de term inerrantie- onderlijnd.

DE H. SCHRIFT

De inspiratie en de waarheid van de H. Schrift (2).

- Het formele object van de inspiratie is “de waarheid die God omwille van ons heil in de heilige geschriften heeft willen doen optekenen”.
- De vraag naar de waarheid van de Schrift moet men niet op krampachtig behandelen.
 - Men moet de blik op de hele Schrift richten en weten dat Gods Woord zich meegedeeld heeft in gebrekkige en beperkte menselijke woorden en geschriften.
 - Historische en wetenschappelijke onjuistheden moeten niet onmiddellijk als dwalingen gezien worden maar moeten in het geheel van de Bijbel, zijn geschiedenis en context bekeken worden.

DE H. SCHRIFT

De inspiratie en de waarheid van de H. Schrift (3).

- DV 11 wijst op de goddelijke én menselijke oorsprong van de H. Schrift. Men moet niet denken aan -zoals vaak voorheen- een mechanistisch verstaan van inspiratie. God wordt de auteur genoemd, ook de menselijke schrijvers worden auctores genoemd.

– “Bij de samenstelling van de heilige boeken heeft God mensen uitgekozen. En Hij maakte van hen met al hun vermogens en krachten gebruik, om hen, in en door hen werkzaam, al datgene wat Hij wilde, en dat alleen, als ware auteurs te boek te doen stellen.”

DE H. SCHRIFT

Hoe de Schrift verklaard moet worden

- “Om de bedoeling van de gewijde schrijvers te achterhalen, moet onder andere worden gelet op de literaire genres.
 - Want de waarheid wordt op uiteenlopende manier voorgesteld en uitgedrukt in teksten die op een verschillende wijze historisch, profetisch, dichterlijk of van een andere genre zijn.” (DV 12)
- Dei Verbum geeft als doel voor de exegeese aan: achterhalen “wat de gewijde schrijvers werkelijk hebben bedoeld uit te drukken en wat God door hun woorden heeft willen bekend maken.” (sensus literalis)

DE H. SCHRIFT

Hoe de Schrift verklaard moet worden (2)

- Het in acht nemen van “onder andere” de literaire genres is een hermeneutisch principe dat geldt voor de hele Schrift.
- Dei Verbum spreekt ook over teksten die op verschillende manieren historisch, profetisch, poëtisch, enz. zijn. (bv. Gen. 1-11)
- Men moet letten op de situatie van waaruit en waarin de gewijde schrijver geschreven heeft. Deze situatie de moderne exegese sedert Gunkel de Sitz-im-Leben.

DE H. SCHRIFT

Hoe de Schrift verklaard moet worden (3)

- Kortom men dient bij de uitleg en te letten op:
 - ▶ (1) de literaire genres,
 - ▶ (2) de Sitz-im-Leben (de gemeenschap waarin),
 - ▶ (3) de gewone vormen van de dagelijkse communicatie tussen mensen, en
 - ▶ (4) de toenmalige denk- en spreekstijl.

- De taak van exegeet is om de betekenis te vinden, zowel van wat de menselijke auteur bedoelde “en wat God door hun woorden heeft willen bekendmaken”. De tekst wijst op het belang van het historisch en kritisch-literair onderzoek.

DE H. SCHRIFT

Hoe de Schrift verklaard moet worden (4)

- Naast deze praktische exegetische richtlijnen spreekt het concilie ook over meer theologisch-dogmatische aspecten van de exegeze:
 - “omdat de H. Schrift ook in dezelfde Geest moet worden gelezen en verklaard waarin zij is geschreven....”
 - ▶ De principes voor (diepere) interpretatie zijn:
 - (1) de “inhoud en de eenheid van de gehele Schrift
 - (2) rekening houdend met de levende overlevering van heel de Kerk en
 - (3) met de analogie van het geloof” (samenhang van geloofswaarheden).

DE H. SCHRIFT

De verschillende “zinnen” van de H. Schrift.

- CKK herneemt de traditionele kerkelijke leer over de verschillende “zinnen” van de H. Schrift.
 - ▶ (1) letterlijke zin: datgene wat de menselijke auteur onmiddellijk bedoelde toen hij zijn tekst schreef en
 - ▶ (2) geestelijke zin: de zaak die door de woorden worden aangeduid.

- ▶ Vanaf Johannes Cassianus (360-430/435) onderscheidt men vaak een viervoudige zin:
 - de letterlijk zin
 - de allegorische/“typische” (Messiaanse) zin (dogmatiek);
 - de morele of “tropologische” zin (moraal)
 - de anagogische zin (eschatologie).

DE H. SCHRIFT

De verschillende “zinnen” van de H. Schrift (voorbeeld).

■ Zo heeft Jeruzalem

- ▶ een letterlijke zin: de stad Jeruzalem.
- ▶ is ze een voorafbeelding (typos) van het Messiaanse Rijk (typologisch of allegorisch),
- ▶ van de ziel van de rechtvaardige (moreel, tropologisch) en
- ▶ van het hemels vaderland, waarheen we op weg zijn (anagogisch)

DE H. SCHRIFT

Het actualiseren van de Schrift.

- Met “actualiseren” wordt bedoeld: alle manieren waarop het geschreven woord van God betekenisvol en effectief gemaakt wordt op dit ogenblik, met een bijzondere aandacht voor de liturgische ervaring.
- De exegeese heeft ook de taak te actualiseren.

DE H. SCHRIFT

Slot

- Wij kunnen opmerken dat er in de interpretatie van de Schrift drie niveaus zijn:
 - ▶ (1) een historisch-kritisch;
 - ▶ (2) een geestelijk (theologische); de Christelijke existentie en
 - ▶ (3) de benadering van het mysterie.

DE H. SCHRIFT

De canon

- De canon van de H. Schrift is de lijst van die boeken die deel uitmaken van de Bijbel.
 - Het Griekse κανών = stok, meetsnoer, regel.
- Waarom maken nu net deze 73 boeken deel uit van de Schrift en ander boeken die even oud zijn of nog ouder zijn niet?
 - ▶ In de Schrift zelf vinden wij geen lijst van welke boeken deel van haar uitmaken en welke niet. De canon wordt dus door een buiten-bijbelse factor vastgesteld. (= de Kerk en m.n. de Kerkvaders)

De canon

O.T.

- ▶ De Pentateuch werd reeds door de profeet Esra tot heilige boeken geproclameerd rond -389 in Jeruzalem.
- ▶ De boeken van de profeten maakten reeds een vast deel uit van de H. Schrift rond -130 ten tijde van Jezus Sirach, zoals blijkt uit de inleiding op de Griekse vertaling van dit boek.
 - De rest van het O.T. werd door de synagoge (of de opperste Joodse religieuze raad) aanvaard in de periode tussen 90 en 100 na Christus.
 - Zij erkenden 24 boeken niet: Ruth, Esra-Nehemia, Prediker, Ester, Spr., Ezechiël, Hooglied.) De twaalf kleine profeten gelden als één boek.
- In de jonge Kerk, was de H. Schrift gelijk aan het O.T., d.w.z. de LXX, die ook de deuterocanonieke boeken bevat.

De canon

N.T.

- Uit de zeer vroege kerkgeschiedenis blijkt bv. dat er brieven van Paulus verzameld werden.
- Rond 200 bestond de canon reeds in zijn wezenlijke delen, minstens 90% lag al vast.
 - ▶ De brieven van Paulus waren rond 200 al zo goed als onomstreden.
 - ▶ de vier Evangelieën zijn nooit echt omstreden geweest.
 - ▶ de Hebreeënbrief was een probleem voor het westen en de Apocalyps voor het Oosten.

De canon

Definitief

- Door de situatie van de vervolgte kerk in de eerste eeuwen kon de vraag naar de canon niet echt beantwoord worden. Pas toen de Kerk in 313 haar vrijheid kreeg, kreeg zij ook de gelegenheid om nog duidelijker uit te maken welke boeken nu tot de Schrift hoorden.
- De canon wordt het eerst definitief in het oosten. De 39ste Paasbrief van St. Athanasius uit 367 gaf daartoe de definitieve doorslag.

De canon

Definitief (2)

- Eind van de 4de eeuw gebruikte men algemeen in Oost en West de term canon om de boeken aan te duiden die kerkelijk gebruikt worden.
 - In 382 legt de synode van Rome voor het westen de canon van de hele Schrift vast, dit werd opnieuw bevestigd een aantal synodes en in het zogenaamde Decretum Gelasianum (495). Het oosten sloot zich na deze definitieve regeling aan bij het westen.
 - ▶ Op het Concilie van Florence (1442) omschrijft de canon van de Schrift omschreven
 - ▶ Het Concilie van Trente (1545-63) verklaarde de canon tot dogma als antwoord op het protestantisme, dat een aantal boeken weer uit de canon verwijderde.

De canon

De canonieke lijst van boeken.

- Het is opvallend dat de taak van het leergezag in de vorming van de canon zeer minimaal is.
- Het is de levende Kerk die vastgesteld heeft welke boeken de Schrift vormen.
 - ▶ Het is duidelijk dat men aan de Schrift alleen niet genoeg heeft (protestanten), maar dat de Schrift de Kerk nodig had voor haar samenstelling en uitleg.
 - ▶ Omdat in de canon van het O.T. soms boeken samen als één boek gezien worden verandert het aantal boeken soms (niet de omvang).
 - Sedert Paus Innocentius I (405) spreekt men over 46 boeken van het O.T. en 27 van het N.T. Totaal dus 73.

(+30)

Jezus Christus

In leven, werken, woord en daad verkondigt Hij Zijn boodschap aan de apostelen die met Hem meetrokken. Hij preekt het Rijk Gods.

de apostelen

De apostelen verkondigen de verrezen Heer. Ze verhalen over de Heer als gelovigen, die Pasen en Pinksteren hebben meegemaakt.

**de jonge plaatselijke gemeenschappen
de evangelisten**

(65-95)

De jonge gemeentes beleven het geloof, verkondigen en leren het in hun concrete omstandigheden en omgeving.

de Evangelies

Einde

© RiK Productions, 2008